

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobkyně: J. R.
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 9. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 27. 9. 2023, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 54 Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 17. 7. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalovaná zamítla žalobkyninu žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona o důchodovém pojištění. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice poklesla žalobkynina pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jen o 30 %.

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

2. V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná zamítla žalobkyniny námitky a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. Posudková lékařka žalované dospěla k závěru, že rozhodující příčinou žalobkynina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl chronický vertebrogenní algický syndrom C, Th a LS páteře polyetážový, v terénu degenerativních změn a fixovaných svalových dysbalancí, bez prokázané myeloradikulopatie. Žalobkynin zdravotní stav hodnotila podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1b vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), tak, že míra poklesu pracovní schopnosti činila 20 %, tj. na horní hranici rozpětí této položky. Uvedla, že namítaný občasný únik stolice by byl velmi závažný, ovšem musel by být objektivně doložen, což nebyl. Nemusí mít jen vertebrogenní etiologii.

Žaloba

3. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se žalobkyně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
4. Žalobkyně namítá, že napadené rozhodnutí je nesprávné, neodborné a nezákonné. Je založeno na neúplném, neaktuálním a lékařsky neobjektivním posouzení žalobkynina zdravotního stavu. Nezákonný je zejména výsledný posudkový závěr o podřazení žalobkynina zdravotního postižení pod kapitolu XIII, oddíl E, položku 1b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Žalobkynin zdravotní stav nebyl komplexně posouzen včetně dopadu na reálnou možnost pracovního začlenění. Posudek o invaliditě není přezkoumatelný a řádně odůvodněný a nereaguje na žalobkyniny námitky.
5. Posudková lékařka nevyhodnotila celkové poškození páteře. Podle žalobkyně její zdravotní stav (degenerativní postup poškození páteře a nemožnost léčby) odpovídá kapitole XIII, oddílu E, položce 1c přílohy vyhlášky o posuzování invalidity a poklesu pracovní schopnosti o 40 %. Při přičtení dalších komorbidit odpovídá poklesu celkem o 50 %. Žalobkynina páteř je poškozena na více místech (dle CT vyšetření z listopadu 2022, které prokazuje deformující spondylózu LS páteře v L4, hernii disku s tlakem na durální vak a nerv. kořen L5 a bulding disku L2/3, L3/4 a L5/sl). Také ze zprávy MUDr. K. ze dne 3. 5. 2023 jsou patrné dlouhodobé a trvalé stavy poškození páteře (např. existence tzv. schmorlových uzlů) a dlouhodobý únik stolice (ukazuje na akutní herniaci disku). Klinicky dominují bolesti kořenového rázu s poruchy funkce svěračů.
6. Žalobkyně též namítá plošně danou systémovou podjatost lékařů lékařské posudkové služby.

Vyjádření žalované

7. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby a provedení důkazu posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Jednání

8. Žalobkyně se k jednání nedostavila, ač byla včas a řádně předvolána, a ani nepožádala o odročení. Soud proto věc projednal v její nepřítomnosti v souladu s § 49 odst. 3 s. ř. s. Žalovaná při jednání setrvala na svém stanovisku.

9. Soud provedl dokazování posudkem posudkové komise ze dne 15. 7. 2024. Z něj soud zjistil, že žalobkyně byla při jednání komise vyšetřena lékařkou z oboru neurologie MUDr. Z. V. Posudková komise dále vycházela ze spisové dokumentace (včetně zprávy MUDr. K. ze dne 3. 5. 2023 a nálezu ze CT vyšetření ze dne 30. 11. 2022) a lékařské dokumentace praktického lékaře.
10. Posudková komise dospěla k závěru, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí se u žalobkyně jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou bylo polyetážové poškození páteře středně těžkého stupně. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotila podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c vyhlášky o posuzování invalidity tak, že činila 35 %, tj. ve středu rozpětí dle dané položky, neboť samotné vertebrogenní poškození se spíše blíží dolní hranici, ale se zohledněním dosavadního zaměstnání (převážně dělnické profese, naposledy servírka) a s přihlédnutím k dalším komorbiditám nesouvisejícím se základním onemocněním zvolila střed rozpětí. K navýšení horní hranice procentního rozmezí podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity posudková komise neshledala důvod. Datum vzniku invalidity prvního stupně posudková komise určila na 29. 6. 2023, od kdy byl dokladován větší rozsah i intenzita poškození páteře.
11. Posudková komise se také zabývala vývojem zdravotního stavu žalobkyně a dalšími zdravotními poškozeními. Žalobkyně byla léta léčena pro polyetážový vertebrogenní algický syndrom v terénu degenerativních změn a fixovaných svalových dysbalancí. V popředí byl protrahovaný vertebrogenní syndrom lumbosakrální páteře s radikulární iritací do L5 vpravo na podkladě ověřených významných degenerativních změn v lumbosakrální oblasti, bez indikace k neurochirurgické intervenci (vzhledem k vícečetné diskopatii). Při posledním vyšetření neurolog referoval, že jde o lumboischiadický syndrom s radikulární symptomatikou s převážným poškozením kořene L5 diskogenní příčiny včetně zánikové složky (parézka fibulárního nervu), na podkladě pravostranné herniace L4/5 ploténky s její exkruzí a tlakem na kořen L5 vpravo. Nově má žalobkyně potíže v rámci algického syndromu hrudní páteře s iritací Th4 vpravo. Žalobkyně má dále vícečetné komorbidity interního charakteru včetně cukrovky na inzulinu, rozkolísané hypertenze, operace ledvinových kamenů, gynekologické operace, poškození štítné žlázy, poruchy metabolismu tuků a je sledována pro hepatopatii a nádor nadledvinky. Nyní je žalobkyně v protrahované pracovní neschopnosti. Indikátorem řízení o invaliditě byl rehabilitační lékař, kam žalobkyně dlouhodobě dochází na masáže, cvičení a radioterapii bez zřetelného dlouhodobého efektu.
12. Účastníci nenavrhli provedení žádných dalších důkazů.

Posouzení věci

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Poté přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
14. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok.

15. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla [písm. a)] nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně; [písm. b)] nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně; [písm. c)] nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
16. Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se pracovní schopností rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
17. Při určování poklesu pracovní schopnosti se podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
18. Žalobní námitky spočívají především v nesprávném posouzení žalobkynina zdravotního stavu.
19. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je proto závislé na odborném lékařském posouzení. Soud předesílá, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou a soud si o ní nemůže učinit úsudek sám. Zdravotní stav sám nepřezkoumává.
20. Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci sociálního zabezpečení zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí. I tento posudek nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20).
21. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014 – 52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě

nepríznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepríznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepríznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

22. Soud má na základě posudku posudkové komise ze dne 15. 7. 2024 za to, že lékařská posudková služba žalované postupovala nesprávně při stanovení procentní míry poklesu žalobkyniny pracovní schopnosti.
23. Posudek posudkové komise především splňuje požadavek přesvědčivosti a úplnosti. Posudková komise vycházela z veškeré žalobkyniny zdravotnické dokumentace, včetně lékařských zpráv, které žalobkyně doložila k žalobě. Při jejím jednání byl žalobkynin zdravotní stav vyšetřen lékařkou z oboru neurologie. Posudková komise dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepríznivého zdravotního stavu, za jehož rozhodující příčinu označila polyetážové postižení páteře středně těžkého stupně, což podřadila pod kapitolu XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddíl E (dorzopatie a spondylopatie), položku 1 (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének) písmeno c (se středně těžkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je pro tuto položku stanovena v rozpětí 30 % – 40 %. Posudková komise v souladu s tímto rozpětím stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 35 %, tedy v jeho středu, což řádně odůvodnila: zohlednila žalobkyninu profesi (dělnické profese, servírka) a další zdravotní postižení žalobkyně, která v posudku detailně popsala. K navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity posudková komise neshledala důvod. Datum vzniku invalidity posudková komise určila ode dne 29. 6. 2023, kdy by prokázán větší rozsah i intenzita postižení páteře.
24. V posudku je popsán vývoj zdravotního stavu, zdravotní postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepríznivého zdravotního stavu, míra stabilizace zdravotního stavu a rozsah zdravotního postižení a je řádně odůvodněno i zařazení druhu zdravotního postižení podle vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek obsahuje všechny požadované formální náležitosti, jeho závěry se opírají o shromážděné podklady (lékařské zprávy a další listiny a vyšetření žalobkyně před komisí), které měla posudková komise k dispozici, a celkové posudkové hodnocení je vnitřně konzistentní a nerozporné.
25. Posudková komise se i řádně vypořádala s žalobkyninými námitkami. Zejména řádně přihlédla k žalobkyniným dalším zdravotním postižením, zohlednila výsledky CT vyšetření z 30. 11. 2022 a skutečnosti plynoucí ze zprávy MUDr. K. ze dne 3. 5. 2023.

26. Soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise i ve vztahu k podkladům, z nichž vycházela žalovaná, zejména k posudku lékařky žalované. Posudek posudkové komise soud z výše uvedených důvodů považuje za nejpřesvědčivější, logický a vycházející z nejúplnějších podkladů. Posudková komise hodnotila žalobkynin zdravotní stav komplexně, vycházela i z lékařských zpráv zmíněných v žalobě a zdravotní stav žalobkyně osobně vyšetřila členka komise, lékařka z oboru neurologie. Také se přesvědčivě vypořádala s žalobkyninými námitkami a odůvodnila zvolení příslušné položky přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity i stanovení konkrétního procenta míry poklesu pracovní schopnosti v jejím rámci.
27. Soud tedy vyšel z posudku posudkové komise a v návaznosti na něj uzavřel, že žalovaná vycházela při svém rozhodování z nesprávného skutkového závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí činila jen 20 %. V návaznosti na to nesprávně dovodila, že žalobkyně není invalidní a napadeným rozhodnutím zamítla její žádost o invalidní důchod. Míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ale ve skutečnosti činila již od 29. 6. 2023 celkem 35 %, což odpovídá invaliditě prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Žalobní body jsou důvodné a napadené rozhodnutí je nezákonné.
28. Lze dodat, že žalobkynina námitka systémové podjatosti posudkových lékařů nepředstavuje řádný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť je příliš obecná. Žalobkyně nepředložila jediné konkrétní skutkové tvrzení o tom, v čem podjatost spatřuje. Soud se proto touto námitkou nemohl věcně zabývat.

Závěr a náklady řízení

29. S ohledem na shora uvedené závěry soud napadené rozhodnutí jako nezákonné zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaná zejména znovu posoudí žalobkynin nárok na invalidní důchod a mezi své podklady zahrne i posudek posudkové komise (§ 78 odst. 6 s. ř. s.), podle něž v době vydání napadeného rozhodnutí mj. poklesla žalobkynina pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %, a to již od 29. 6. 2023.
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, která byla ve věci z procesního hlediska plně úspěšná, má právo na plnou náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalované ve výši 54 Kč, které představují náklady na poštovné za odeslání žaloby a formuláře pro osvobození od soudních poplatků (dvakrát 27 Kč).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 13. srpna 2024

Richard Galis v. r.

samosoudce